

NUORUKAISTEN JA TÄYSI-ikäISTEN MIESTEN
ARKIAJAN KÄYTTÖ

MAASEUDUN TYÖVOIMAN TUTKIMUKSIA III

TOINI RISTIMÄKI

*ANNUAL ROUND OF ACTIVITY OF YOUTHS
AND ADULT MEN*

FINNISH RURAL LABOUR FORCE STUDIES III

SUMMARY

HELSINKI 1955

Sisällysluettelo

	sivu
1. Johdanto	3
2. Tutkimusmenetelmä	3
3. Nuorukaisten merkitys maaseudun miestyövoimassa	4
4. Työpanoksen rakenne	4
41. Työpanos oman maatilatalouden töihin	4
42. Ansiotyöpanos	8
421. Koko ansiotyöpanos	8
422. Ansiotyöpanos metsätalouden ja uiton töihin	9
423. Ansiotyöpanos talonrakennustöihin	11
424. Ansiotyöpanos maatilatalouden töihin	12
425. Työpanos muihin ansiotöihin	13
426. Nuorukaisten pääammatit	14
5. Työttömyys	16
6. Nuorukaisten opiskelu	17
Kirjallisuusluettelo — <i>References</i>	19
<i>Summary</i>	20

1. Johdanto

Tutkimus nuorukaisten arkaajan käytöstä liittyy Helsingin yliopiston metsätaloustieteellisessä laitoksessa suoritettuun maaseudun työvoiman tutkimukseen. Sen tarkoituksena on selvittää, missä määrin nuorukaisten maaseudulla osallistuivat tuotantoon. Samoin tutkitaan, erosiko nuorukaisten työttömyys täysi-ikäisten miesten työttömyydestä. Aineiston pohjalla myös voidaan tutkia maaseudun nuorukaisten opiskelun määrää.

Maaseudun työvoiman tutkimus käsittää 15—64-vuotiaat miehet. Näistä luetaan 15—19-vuotiaat *nuorukaisiksi*, joita verrataan 20—64-vuotiaisiin. Näistä käytetään termiä *täysi-ikäiset miehet* (taulukoissa lyhyiden vuoksi miehet). Maaseudulla tarkoitetaan maalaiskuntia.

2. Tutkimusmenetelmä

Maaseudun työvoiman tutkimuksen aineisto (HEIKINHEIMO 1954) kerättiin vuoden 1950 väestönlaskennan yhteydessä siten, että kunkin kuukauden 1. tai 15. päivänä syntyneistä 15—64-vuotiaista (vv. 1886—1935 syntyneistä) miehistä täytettiin erityinen työvoimalomake. Näyte käsitti 6.8 % maaseudun 15—64-vuotiaista miehistä, ja siihen kuului 44 667 työkykyistä koehenkilöä, joista 6 296 oli 15—19-vuotiaita. Lääneittäin viimeksi mainitut jakautuivat seuraavasti:

Uudenmaan lääni	383	koehenkilöä
Turun ja Porin lääni ..	996	»
Ahvenanmaan maakunta	36	»
Hämeen lääni	681	»
Kymen lääni	462	»
Mikkelin lääni	466	»
Kuopion lääni	943	»
Vaasan lääni	1 156	»
Oulun lääni	838	»
Lapin lääni	335	»

Koko maaseutu 6 296 koehenkilöä

Tarkemmat tiedot tutkimusmenetelmästä ja luotettavuusarvioista on HEIKINHEIMO (1954) esittänyt.

Näytteen nuorukaiset edustavat maaseudun kaikkia työkykyisiä ko. ikäisiä nuorukaisia, joita oli v. 1950 noin 108 000. Aineisto ei peitä koko vuoden 1950 jossakin laitoksessa olleita eikä ammattisotilaita. Koska Ahvenanmaalta näytteeseen tuli vain 36 nuorukaista, ei seuraavassa esitetä lukuja sen osalta.

3. Nuorukaisten merkitys maaseudun miestyövoimassa

Maaseudun työvoiman tutkimuksen mukaan oli maaseudulla v. 1950 kaikkiaan 775 000 työkykyistä 15—64-vuotiasta miestä, joiden työpanos oli 199.0 milj. miespäivää (mpv.). Keskimäärin työpanos oli 85 % arki-ajasta, nuorukaisilla vastaavasti 25.5 milj. mpv. eli keskimäärin 78 % arki-ajasta. Opiskeluun heiltä kului 12 % arki-ajasta.

Nuorukaisten työpanoksen osuus arki-ajasta oli siis 7 % pienempi kuin kaikkien 15—64-vuotiaiden miesten vastaava luku. Kun 15-vuotiaat vielä monessa tapauksessa käyvät kansakoulua tai osallistuvat jatko-opetukseen, oli nuorukaisten panos tuotantoon huomattavan suuri.

4. Työpanoksen rakenne

41. Työpanos oman maatilatalouden töihin

Maassamme on ollut yleinen se mielipide, että oma maatilatalous muodostaa luonnollisimman toimeentulon lähteen maaseudun väestölle. Asutuspoliittisin keinoin on tilatonta väestöä pyritty mahdollisimman runsaasti kiinnittämään maahan. Seurauksena on ollut, että suuri osa maaseudun väestöstä kuuluu jäsenenä viljelijäperheeseen — maaseudun työvoiman tutkimuksen mukaan näitä oli v. 1950 noin 75 %. Heistä tosin osa työskenteli muiden elinkeinohaarojen alalla, sillä väestönlaskennan mukaan (Tilastokatsauksia 1953) 65 % maaseudun miespuolisesta ammatissa toimivasta väestöstä sai pääasiallisen toimeentulonsa maa- ja metsätaloudesta. Taulukossa 1 nuorukaiset on jaettu yhteiskuntaryhmiin, so. tilattomiin sekä viljelijäperheen jäseniin, jälkimmäiset ryhmitettyinä viljelmän peltopinta-alan mukaan.

Viljelijäperheisiin kuuluvien nuorukaisten lukumäärä taulukossa 1 on jonkin verran liian pieni, sillä ryhmään »tunteamaton» on luettu ne nuorukaiset, joiden viljelmän peltolaajaa ei saatu selville. Viljelijäperheeseen kuu-

Taulukko 1. Nuorukaisten jakautuminen yhteiskuntaryhmiin v. 1950, lääneittäin.

Table 1. Distribution of youths into social groups in 1950, by counties.

Lääni — County ¹	Viljelijäperheen jäsenet, viljelmällä peltolaajaa, ha — Members of farm-owner families, acreage of the farm, ha			Tilattomat Members of landless families	Ryhmä tuntematon Group unknown	Kaikki Total
	yli — over 5	2—4.99	0—1.99			
%						
Uudenmaan	31	8	20	24	17	100
Turun ja Porin ..	40	12	26	13	9	100
Hämeen	31	11	26	21	11	100
Kymen	37	11	23	16	13	100
Mikkelin	33	21	24	14	8	100
Kuopion	29	24	28	12	7	100
Vaasan	46	17	19	11	7	100
Oulun	37	26	22	10	5	100
Lapin	12	34	40	6	8	100
Koko maaseutu — All rural districts ..	35	18	24	14	9	100

¹ Uusimaa

Turku and Pori

Häme

Kymi

Mikkeli

Kuopio

Vaasa

Oulu

Lapland

luvien nuorukaisten suhteellinen määrä vaihteli melkoisesti läänistä toiseen. Keskimäärin vain kolmannes nuorukaisista asui viljelmällä, jonka peltolaajaa ylitti 5 ha.

Seuraavassa (taulukko 2) tarkastellaan, missä määrin viljelijäperheisiin kuuluvat nuorukaiset ja täysi-ikäiset miehet tekivät oman maatilatalouden töitä. Näihin töihin on luettu juoksevat maa-, karja- ja kotitaloustyöt, omat metsätyöt (sekä kotitarve- että myyntipuun korjuu) sekä uudisraivaus- ja -rakennustyöt.

Pääasiallisesti (vähintään 151 pv./v.) oman maatilatalouden töitä teki viljelijäperheisiin kuuluvista nuorukaisista ja täysi-ikäisistä miehistä noin puolet. Näiden nuorukaisten suhteellinen määrä kasvoi tasaisesti siirryttäessä itään ja pohjoiseen — täysi-ikäisillä miehillä sen sijaan ei voida havaita selvää suuntaa. Ei lainkaan oman maatilatalouden töitä tehneiden nuorukaisten niinkuin täysi-ikäisten miestenkin osuus vastaavasti pieni. Melkoinen, joskaan ei pääasiallinen merkitys oli omilla töillä suhteellisesti useammille nuorukaisille kuin täysi-ikäisille miehille.

Taulukko 2. Viljelijäperheisiin kuuluvien nuorukaisten ja miesten jakautuminen oman maatilatalouden työpanoksen suuruuden mukaan v. 1950, lääneittäin.

Table 2. Youths and men belonging to farm-owner families classified according to their input of unpaid labour to farming, in 1950, by counties.

Lääni — County ¹	Työpanos oman maatilatalouden töihin, päiviä Input of unpaid labour to farming, days						Kaikki — Total	
	0		1—150		151 +		Nuoruk. Youths	Miehet Men
	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men		
	%							
Uudenmaan	18	23	38	30	44	47	100	100
Turun ja Porin ..	19	15	38	35	43	50	100	100
Hämeen	16	18	45	33	39	49	100	100
Kymen	18	19	33	28	49	53	100	100
Mikkelin	8	9	43	33	49	58	100	100
Kuopion	8	12	43	39	49	49	100	100
Vaasan	10	11	42	35	48	54	100	100
Oulun	6	11	41	39	53	50	100	100
Lapin	3	12	47	48	50	40	100	100
Koko maaseutu — All rural districts	12	14	41	35	47	51	100	100

¹ See foot-note, Table 1.

Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen, Kymen ja Mikkelin lääneissä oli pääasiallisesti omia töitä tehneiden nuorukaisten suhteellinen määrä merkitsevästi pienempi kuin täysi-ikäisten miesten. Kun nuorukaiset näissä lääneissä tekivät myös ansiotöitä vähemmän kuin täysi-ikäiset miehet (taulukko 3), voidaan päätellä, että he näillä verrattain vaurilla alueilla opiskelivat enemmän tai että heillä oli vapaa-aikaa enemmän kuin nuorukaisilla muualla maassa.

Vaasan läänissä voidaan todeta olevan suhteellisesti vähemmän pääasiallisesti oman maatilatalouden töitä tehneitä nuorukaisia kuin täysi-ikäisiä miehiä. Kun kuitenkin Vaasan läänissä nuorukaisilla oli suhteellisesti suunnilleen yhtä paljon ansiotöitä kuin täysi-ikäisillä miehilläkin, voidaan ajatella, että viljelijäperheisiin kuuluvat nuorukaiset kävivät enemmän koulussa kuin muut. Ainakin Vaasan läänin suurimpien viljelmien nuorukaisilla oli siihen paremmat taloudelliset mahdollisuudet.

Lapin läänissä taas suhteellisesti suurempi määrä nuorukaisia kuin

Taulukko 3. Nuorukaisten ja miesten jakautuminen ansiotyöpanoksen suuruuden mukaan v. 1950, lääneittäin.

Table 3. Youths and men classified according to their input of paid labour in 1950, by counties.

Lääni — County ¹	Ansiotyöpanos, päiviä — Input of paid labour, days						Kaikki Total	
	0		1—150		151 +		Nuoruk. Youths	Miehet Men
	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men		
	%							
Uudenmaan	22	22	32	19	46	59	100	100
Turun ja Porin ..	22	24	36	29	42	47	100	100
Hämeen	21	21	34	25	45	54	100	100
Kymen	25	21	35	25	40	54	100	100
Mikkelin	22	20	40	38	38	42	100	100
Kuopion	23	18	41	36	36	46	100	100
Vaasan	26	26	40	36	34	38	100	100
Oulun	21	15	48	42	31	43	100	100
Lapin	22	11	54	42	24	47	100	100
Koko maaseutu — All rural districts	23	21	40	32	37	47	100	100

¹ See foot-note, Table 1.

täysi-ikäisiä miehiä teki pääasiallisesti oman maatilatalouden töitä. Nuorukaisten ansiotyöpanos oli siellä myös vastaavasti pienempi kuin täysi-ikäisten miesten (taulukko 3). Kun ansiotyöpaikat Lapin läänissä usein saattavat sijaita hyvinkin kaukana kodista, on ymmärrettävää, että nuorukaiset jätetään huolehtimaan oman viljelmän töistä, täysi-ikäisten miesten käydessä enemmän ansiotöissä. Tästä selittyy ehkä myös osaksi se, että vaikka valtaosa nuorukaisista niinkuin täysi-ikäisistä miehistäkin oli alle 5 peltotilan viljelmiltä, nuorukaisten työpanos omiin töihin oli silti keskimäärin huomattavan suuri. Metsää näillä viljelmillä myös oli enemmän kuin muualla maassa. Suurimpana syynä runsaaseen työvoiman käyttöön lienee kuitenkin se, että viljelytavat ovat kehittymättömät ja että ansiotyötä ei ole tarjolla siinä määrässä kuin Etelä-Suomen alueella.

Muualla maassa, Kuopion ja Oulun lääneissä, osallistuivat nuorukaiset oman maatilatalouden töihin suunnilleen samassa laajuudessa kuin täysi-ikäiset miehetkin. Pienet erot luvuissa eivät ole tilastollisesti merkitsevät.

42. Ansiotyöpanos

421. Koko ansiotyöpanos

Kaikista viljelmistä vain kolmannes (35 %) oli vuoden 1950 maatalouslaskennan mukaan peltoalaltaan 5 ha suurempia. Niiden valtaosa ei siten tarjoa viljelijäperheisiin kuuluville nuorukaisille ja täysi-ikäisille miehille kylliksi työtä eikä riittävää toimeentuloa. ELLILÄN (1953) käsityksen mukaan vasta peltopinta-alaltaan 10—15 ha suuremmat viljelmät pystyvät täysin käyttämään viljelijäperheen kaiken työvoiman. Suurin osa nykyisestä viljelijäväestöstä tarvitsee siten ansiotuloja maataloustulon lisäksi. Taulukkoon 3 on laskettu, missä määrin nuorukaiset ja täysi-ikäiset miehet tekivät ansiotöitä v. 1950.

Vuoden mittaan teki suhteellisesti yhtä paljon nuorukaisia kuin täysi-ikäisiä miehiäkin koko maassa ainakin jonkin verran ansiotöitä. Näiden osuus kaikista nuorukaisista ja täysi-ikäisistä miehistä oli huomattavan suuri, yli kolme neljänestä. Ne nuorukaiset, jotka eivät lainkaan tehneet ansiotöitä, lienevät olleet etupäässä suurehkoilta viljelmiltä sekä koulu- ja opiskelijoita kaikista yhteiskuntaryhmistä. Näiden nuorukaisten suhteelliset määrät eivät suuresti vaihdelleet läänistä toiseen, sen sijaan täysi-ikäisten miesten vastaavat luvut pienenevät siirryttäessä itään ja pohjoiseen.

Tilapäisesti ansiotöitä tehneitä nuorukaisia oli suhteellisesti enemmän ja pääasiallisesti niitä tehneitä nuorukaisia vastaavasti vähemmän kuin täysi-ikäisiä miehiä. Lääneittäin on varsinkin nuorukaisten luvuissa havaittavissa selvä suunta: tilapäisesti ansiotöihin osallistuneiden määrä kasvoi Itä- ja Pohjois-Suomeen siirryttäessä ja vastaavasti niitä pääasiallisesti tehneiden nuorukaisten määrä väheni. Täysi-ikäisten miesten kohdalla oli suunta samanlainen, joskaan ei yhtä selvä. Vastaavasti näiden alueiden nuorukaisilla ja täysi-ikäisillä miehillä oli enemmän omia töitä kuin muualla maassa, vaikka viljelmät valtaosaltaan ovatkin pieniä. Samoin oli työttömyysaika enemmän.

On ymmärrettävää, että nuorukaiset ovat tehneet jonkin verran vähemmän ansiotöitä kuin täysi-ikäiset miehet. Pikemminkin hämmästyttää heidän näinkin runsas osallistumisensa niihin. Oman tilan töitä tehdessään heille voidaan antaa heidän voimiaan ja kykyjään vastaavaa työtä, mikä ei työmarkkinoilla aina ole mahdollista. Kuten seuraavasta käy ilmi, oli nuorukaisten siellä tehtävä suunnilleen samoja töitä kuin täysi-ikäisten miestenkin.

422. Ansiotyöpanos metsätalouden ja uiton töihin

Maamme maaseudulla on metsätalouden ja uiton töillä huomattava merkitys ansiotyön tarjoajana. Koko maassa meni (HEIKINHEIMO 1955) v. 1950 lähes viidennes (18 %), mutta Lapin läänissä runsas neljännes (28 %) koko ansiotyöpanoksesta metsätalouden ja uiton töihin. Talvi-kuukausina luvut olivat suuremmat. Taulukkoon 4 on laskettu nuorukaisten ja täysi-ikäisten miesten jakautuminen metsätalouden ja uiton ansiotyöpanoksen suuruuden mukaan. Luvuissa on mukana myös ansiotyöpanos kotitarvepuun korjuuseen.

Taulukko 4. Nuorukaisten ja miesten jakautuminen metsätalouden ja uiton ansiotyöpanoksen suuruuden mukaan v. 1950, lääneittäin.

Table 4. Youths and men classified according to their input of paid labour to forestry and floating in 1950, by counties.

Lääni — County ¹	Ansiotyöpanos metsätalouteen ja uittoon, päiviä Input of paid labour to forestry and floating, days						Kaikki — Total	
	0		1—150		151 +		Nuoruk. Youths	Miehet Men
	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men		
	%							
Uudenmaan	71	76	28	23	1	1	100	100
Turun ja Porin ..	63	70	35	29	2	1	100	100
Hämeen	61	63	35	33	4	4	100	100
Kymen	65	73	31	24	4	3	100	100
Mikkelin	39	45	52	46	9	8	100	100
Kuopion	46	50	46	43	8	7	100	100
Vaasan	56	64	40	33	4	3	100	100
Oulun	47	52	49	43	4	5	100	100
Lapin	40	42	56	50	4	8	100	100
Koko maaseutu — All rural districts	55	61	41	35	4	4	100	100

¹ See foot-note, Table 1.

Noin puolet nuorukaisista teki vuoden kuluessa metsä- ja uittotöitä. Nuorukaiset näyttivät tehneen niitä jonkin verran enemmän kuin täysi-ikäiset miehet, varsinkin tilapäisesti. Jos vähintään 151 pv. näitä töitä tehneitä pidetään ammattimaisina metsätyöntekijöinä, havaitaan, että näissäkin oli nuorukaisia suhteellisesti yhtä paljon kuin täysi-ikäisiä miehiä, Lapin lääninä lukuun ottamatta.

Kun tutkitaan, kuinka suuri osuus kussakin ikäluokassa olevista osallistui metsätöihin, havaitaan, että 18—19-vuotiaista 50 % oli vuoden aikana tehnyt metsätöitä, mikä oli enemmän kuin missään muussa ikäluokassa. Maaseudun työvoiman tutkimuksen mukaan 15-vuotiaistakin oli 33 % metsätyöväkeen kuuluvia (21—29-vuotiaista 46 %). On todennäköistä, että maamme syrjäseuduilla on varsin runsaasti alle 15-vuotiaistakin metsätyöntekijöitä, vaikka sitä ei voidakaan osoittaa, kun tutkimus rajoittui 15—19-vuotiaisiin.

Nuorukaisten, varsinkin 15—16-vuotiaiden runsas osallistuminen erittäin raskaisiin metsätöihin herättää sitäkin suurempaa huomiota, kun työväensuojelulakimme pyrkivät suojelemaan lapsia ja nuorukaisia selaisilta töiltä, jotka ovat heille joko liian raskaita tai muuten vahingollisia. Mikään niiden säätämistä rajoituksista ei kuitenkaan koske metsätöitä. Tehollinen työaika ei tosin talvisaikaan päässe muodostumaan kovin pitkäksi, mutta toisaalta taas usein pitkät matkat ja yöpyminen kämpissä voivat olla lisärasituksena nuorukaisille.

Nuorukaisten, ainakin 15—16-vuotiaiden näinkin runsasta osallistumista metsätöihin lienee pidettävä epäterveenä ilmiönä, joka johtuu, samoin kuin aikainen ansiotöiden teko yleensä, maaseudun väestön enemmistön elintason mataluudesta. Tosin metsätaloudenkin piirissä on olemassa kevyitä töitä, kuten osa metsänhoidollisista töistä, mutta niiden osuus on sangen vähäinen. Vuonna 1950 oli ansiotyöpanos metsänhoidollisiin ym. töihin noin 11 % metsätalouden koko ansiotyöpanoksesta (HEIKINHEIMO 1955). Kun ammattitaidolla on ratkaiseva vaikutus työsaavutuksiin ja sitä tietä ansioihin metsätöissä, tuntuu nuorukaisten suuri ansiotyöpanos metsätöihin vieläkin oudommalta.

Maaseudun väestön elintason päästessä nousemaan tullevat nuorukaisetkin vähemmän käymään metsätöissä — nähtäväksi jää, miten metsätyöntekijäkunnan jälkikasvu silloin voidaan turvata. Maaseudun elintason nousuhan Suomen oloissa edellyttää joko maaseudun teollistamista tai sen väestön suhteellisen määrän vähenemistä. Kummassakin tapauksessa kaupunkimaiset elinkeinot tullevat vetämään puoleensa lähinnä nuorukaisia. Mikäli meidänkin maassamme siirrytään entistä runsaammin vakinaisen metsätyöntekijäkunnan käyttöön, avautuu siinä mahdollisuuksia pysyvän ammatin hankkimiseen monille nuorukaisille, joiden työvuosi nyt pirstoutuu sekalaisiin töihin.

423. Ansiotyöpanos talonrakennustöihin

Taulukko 5. Nuorukaisten ja miesten jakautuminen talonrakennustöiden ansiotyöpanoksen suuruuden mukaan v. 1950, lääneittäin.

Table 5. Youths and men classified according to their input of paid labour to house-construction, in 1950, by counties.

Lääni — County ¹	Ansiotyöpanos talonrakennustöihin, päiviä Input of paid labour to house-construction, days						Kaikki Total	
	0		1—150		151 +		Nuoruk. Youths	Miehet Men
	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men		
	%							
Uudenmaan	88	78	10	15	2	7	100	100
Turun ja Porin ..	84	79	14	16	2	5	100	100
Hämeen	80	76	17	17	3	7	100	100
Kymen	84	82	14	12	2	6	100	100
Mikkelin	82	79	17	17	1	4	100	100
Kuopion	84	79	14	17	2	4	100	100
Vaasan	85	78	14	18	1	4	100	100
Oulun	82	77	16	18	2	5	100	100
Lapin	87	75	12	21	1	4	100	100
Koko maaseutu — // ll rural districts	84	78	14	17	2	5	100	100

¹ See foot-note, Table 1.

Taulukko 5 osoittaa maaseudun nuorukaisten ja täysi-ikäisten miesten jakautumisen talonrakennustöiden ansiotyöpanoksen suuruuden mukaan.

Kun maaseudun täysi-ikäisten miesten ja nuorukaisten ansiotyöpanos talonrakennustöihin v. 1950 oli kaikkiaan 14 milj. mpv., mikä on noin 3/4 metsätalouden vastaavasta ansiotyöpanoksesta, oli talonrakennustöilläkin siten melkoinen merkitys työvoiman käyttäjänä. Suhteellisen harvalukuiset nuorukaiset ja täysi-ikäiset miehet kuitenkin tekivät niitä vuoden mittaan. Koska ammattimaisia rakennustyöntekijöitä (työpanos vähintään 151 pv./v.) oli maaseudulla sangen vähän (5 % täysi-ikäisistä miehistä ja 2 % nuorukaisista), oli talonrakennustöiden merkitys suurin tilapäisen työn tarjoajana. Työkausi muodostui kuitenkin näissä töissä jonkin verran pitemmäksi kuin metsätöissä — keskimäärin 86 pv./v. niihin osallistunutta täysi-ikäistä miestä ja nuorukaista kohti (70 pv./v. metsä- ja uittotöitä).

Etelä-Suomessa, lähinnä Uudenmaan ja Hämeen lääneissä, oli talon-

rakennustöitä suhteellisesti jonkin verran enemmän, samoin myös ammattimaisia rakennustyöntekijöitä. Nämä olivat etupäässä täysi-ikäisiä miehiä, nuorukaisille näyttää näillä töillä olleen vähäisempi merkitys. Koska asutuskeskuksissa v. 1950 vallitsi erittäin vilkas rakennuskausi, on todennäköistä, että ainakin osa Etelä-Suomen täysi-ikäisistä miehistä ja nuorukaisista teki talonrakennustöitä asutuskeskuksissa, joissa työssä käyntiä suhteellisen hyvät kulkuyhteydet helpottavat. Nuorukaisten osallistumista näihin töihin rajoittaa se, että ne vaativat melkoista ammattitaitoa, vaikka nuorten suojelusta annetut lait eivät sitä kielläkään.

424. Ansiotyöpanos maatilatalouden töihin

Harjoitetun asutuspolitiikan johdosta ovat ne ennestäänkin vähälukuiset suuret tilat, jotka huomattavassa määrässä tarvitsevat vierasta työvoimaa, yhä vähentyneet. Samoin vähentää varsinkin suurilla tiloilla edistynyt rationalisointi työvoiman tarvetta. Vakinaisesti palkattuja miespuolisia maataloustyöntekijöitä ei siten maassamme nykyisin ole paljon, vaan työt pyritään suorittamaan oman perheen ja tilapäisen työvoiman turvin. Maaseudun työvoiman tutkimuksen mukaan oli maaseudulla v. 1950 noin 21 000 vakinaisesti saman työnantajan palveluksessa olevaa ammattimaista maataloustyöntekijää, täysi-ikäistä miestä ja nuorukaista, mikä oli noin 9 % kaikista palkattuja maataloustöitä tehneistä.

Taulukkoon 6 on laskettu nuorukaisten ja täysi-ikäisten miesten jakautuminen maatilatalouden ansiotyöpanoksen suuruuden mukaan. Maatilatalouden töihin on luettu varsinaiset maanviljely- ja karjanhoitotyöt, uudisraivaustyöt sekä kotitarvepuun korjuu. Viimeksi mainittu sisältyi myös metsätalouden ansiotyöpanokseen, mutta se on niin pieni, että se ei päässyt juuri vaikuttamaan kummankaan suuruuteen.

Maatilatalouden töillä oli niin täysi-ikäisille miehille kuin nuorukaisillekin ansiotöinä jonkin verran pienempi merkitys kuin metsä- ja rakennustöillä. Yhteensä heidän ansiotyöpanoksensa maatilatalouden töihin oli noin 13 milj. mpv. v. 1950.

Nuorukaiset tekivät sekä tilapäisesti että ammattimaisesti maatilatalouden töitä jonkin verran runsaammin kuin täysi-ikäiset miehet. Etelä-Suomessa, jossa suuria tiloja vielä on suhteellisesti enemmän kuin muualla, muodostuivat maatilatalouden työt suhteellisesti useamman nuorukaisen ja täysi-ikäisen miehen pääasialliseksi ammatiksi. Tämä lienee-

Taulukko 6. Nuorukaisten ja miesten jakautuminen maatilatalouden ansiotyöpanoksen suuruuden mukaan v. 1950, lääneittäin.

Table 6. Youths and men classified according to their input of paid labour to farming in 1950, by counties.

Lääni — County ¹	Ansiotyöpanos maatilatalouteen, päiviä Input of paid labour to farming, days						Kaikki — Total	
	0		1—150		151 +		Nuoruk. Youths	Miehet Men
	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men		
	%							
Uudenmaan	65	75	25	16	10	9	100	100
Turun ja Porin ..	57	69	36	25	7	6	100	100
Hämeen	60	70	32	24	8	6	100	100
Kymen	71	82	26	16	3	2	100	100
Mikkelin	54	63	40	33	6	4	100	100
Kuopion	59	66	36	31	5	3	100	100
Vaasan	62	73	32	25	6	2	100	100
Oulun	64	71	33	27	3	2	100	100
Lapin	71	71	27	28	2	1	100	100
Koko maaseutu — All rural districts	61	71	33	25	6	4	100	100

¹ See foot-note, Table 1.

kin se ala, johon useimmilla maaseudun nuorukaisilla on jonkinlainen ammattikoulutus, oman viljelmän töihin osallistumalla saatu.

425. Työpanos muihin ansiotöihin

Taulukko 7 osoittaa, kuinka suuressa määrin nuorukaiset olivat teollisuuden, kaupan ja liikenteen palveluksessa. Luvut on saatu Tilastolliselta päätoimistolta väestönlaskennan toistaiseksi julkaisemattomista tiedoista väestön ammatillisesta jakautumisesta. Teollisuuden luvuista on rakennustoiminta vähennetty.

Kaupan ja liikenteen palveluksessa oli melkoisen vähän nuorukaisia, mikä onkin ymmärrettävää, koska molemmat ovat lähinnä kaupunkielinkeinoja. Teollisuudessa nuorukaisia jo oli enemmän. Vaikka täysi-ikäisten miesten vastaavia lukuja ei ole käytettävissä, on todennäköistä, että heitä oli teollisuudessa suhteellisesti enemmän kuin nuorukaisia.

Taulukko 7. Teollisuuden, kaupan ja liikenteen palveluksessa olleet nuorukaiset prosentteina kaikista maaseudun nuorukaisista v. 1950, lääneittäin.

Table 7. Percentage of all youths of the rural districts engaged in industry, commerce, transport and communications in 1950, by counties.

Lääni — County	Nuorukaisia — Youths		
	Teollisuudessa In industry	Kaupassa In commerce	Liikenteessä In transport and communi- cations
	% kaikista nuorukaisista — % of all youths		
Uudenmaan — Uusimaa	19	2	4
Turun ja Porin — Turku and Pori ..	14	2	4
Hämeen — Häme	15	2	3
Kymen — Kymi	14	2	2
Mikkelin — Mikkelä	6	2	3
Kuopion — Kuopio	6	2	2
Vaasan — Vaasa	10	2	2
Oulun — Oulu	5	1	2
Lapin — Lapland	3	1	2
Koko maaseutu — All rural districts ..	10	2	3

Kaupan ja liikenteen palveluksessa olleiden nuorukaisten suhteellinen määrä ei paljon vaihdellut läänistä toiseen, Uudenmaan ja Turun ja Porin lääneissä tosin oli hiukan enemmän liikenteen palveluksessa olevia kuin muualla maassa. Teollisuuden palveluksessa olevien nuorukaisten suhteelliset määrät sen sijaan vaihtelivat huomattavasti alueelta toiselle. Maan eteläosissa — varsinaisilla teollisuusalueilla — heitä oli paljon enemmän kuin Itä- ja Pohjois-Suomessa, Uudenmaan läänissä kuusinkertainen määrä Lapin lääniin verrattuna.

426. Nuorukaisten pääammatit

Jotta saataisiin kokonaiskuva maaseudun nuorukaisten jakautumisesta ammattitehtäviin, esitetään taulukossa 8 eri ammattien töitä pääasiallisesti tehneiden (työpanos vähintään 151 pv.) nuorukaisten määrät prosentteina kaikista nuorukaisista.

Maatilataloudella, josta oma maatilatalous muodosti pääosan, oli suurin merkitys nuorukaisille kaikkialla maassa. Teollisuuden, kaupan ja

Taulukko 8. Nuorukaisten jakautuminen pääasiallisen ammatin mukaan (työpanos tämän ammatin töihin vähintään 151 pv.) v. 1950, lääneittäin.

Table 8. Youths classified according to principal occupation (labour input 151 or more days), in 1950, by counties.

Lääni — County ¹	Ammatti — Occupation				Ilman var- sinaista ammattia No occu- pation	Kaikki Total
	Maatila- taloudessa Agriculture	Teollisuu- dessa ym. Industry and other	Metsä- taloudessa Forestry	Talon- rakennuk- sessa House- construct- ion		
%						
Uudenmaan	36	25	1	2	36	100
Turun ja Porin ..	40	20	2	2	36	100
Hämeen	35	20	4	3	38	100
Kymen	38	18	4	2	38	100
Mikkelin	44	11	9	1	35	100
Kuopion	44	10	8	2	36	100
Vaasan	46	14	4	1	35	100
Oulun	48	8	4	2	38	100
Lapin	45	6	4	1	44	100
Koko maaseutu — All rural districts ..	43	15	4	2	36	100

¹ See foot-note, Table 1.

liikenteen piiriin kuuluvilla töillä oli myös melkoinen merkitys Etelä-Suomessa. Huomiota kiinnitti erityisesti pysyvää ammattia vailla olleiden nuorukaisten suuri osuus, heitä oli keskimäärin hiukan yli kolmannes kaikista. Näiden joukossa olivat monet niistä viljelijäperheisiin kuuluvista nuorukaisista, joille oma viljelmä ei tarjonnut työtä edes pääosaksi vuotta, samoin noin 10 % niistä nuorukaisista, jotka saivat pääasiallisen toimeentulonsa ansiotöistä. Nämä ammatittomat joutuivat siirtymään työstä toiseen ja olemaan vuoden mittaan usein monenkin työnantajan palveluksessa. Näiden joukossa olivat tosin myös ne melko harvalukuiset nuorukaiset, joiden aika kului suurimmaksi osaksi opiskeluun tai joilta ei vielä vaadittu koko vuoden työntekoa.

Vaikka nuorukaiset taulukossa 8 on merkitty jonkin alan ammattityöntekijöiksi, ei se merkitse sitä, että heillä olisi vakinainen työsuhde. Päinvastoin myös nämä nuorukaiset saattoivat vuoden mittaan olla monen eri työnantajan palveluksessa, vaikka tekivätkin saman alan töitä.

5. Työttömyys

Paitsi varsinaista avointa työttömyyttä pyrittiin selvittämään myös ns. piilevän työttömyyden eli luppoajan määrä viljelijäperheisiin kuuluvilla nuorukaisilla ja täysi-ikäisillä miehillä. Todettiin, että nuorukaisten avoin työttömyysaika koko maassa (Ahvenanmaa mukaan luettuna) oli 0.7 milj., luppoaika 0.6 milj. ja työttömyystyöpanos 0.2 milj. mpv. Yhteensä oli työmarkkinoiden käytettävissä ollut työttömyysaikaa keskimäärin 14 pv. nuorukaista kohti (täysi-ikäisillä miehillä keskimäärin 12 pv.). Taulukkoon 9 on samoin laskettu avoimen työttömyyden aika ja luppoaika sekä työttömyystyöpanos yhteen.

Taulukko 9. Nuorukaisten ja miesten jakautuminen työttömyysajan määrän mukaan v. 1950, lääneittäin.

Table 9. Youths and men classified according to the number of unemployed days, in 1950, by counties.

Lääni County ¹	Työttömyysaika, päiviä — Unemployed days								Yhteensä Total	
	0		1—30		31—90		91 +		Nuoruk. Youths	Miehet Men
	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men	Nuoruk. Youths	Miehet Men		
	%									
Uudenmaan	88	87	5	7	5	5	2	1	100	100
Turun ja Porin ..	72	76	13	12	11	9	4	3	100	100
Hämeen ..	77	80	12	11	9	7	2	2	100	100
Kymen ..	81	82	10	10	6	6	3	2	100	100
Mikkelin ..	78	78	15	14	6	7	1	1	100	100
Kuopion ..	71	71	13	15	11	10	5	4	100	100
Vaasan ..	69	73	16	14	11	10	4	3	100	100
Oulun	62	62	12	13	16	15	10	10	100	100
Lapin	62	60	14	13	14	16	10	11	100	100
Koko maa- seutu — All rural dist- ricts	72	74	13	12	10	10	5	4	100	100

¹ See foot-note, Table 1.

Keskimäärin hiukan yli neljännes maaseudun nuorukaisista oli vuoden mittaan ainakin jonkin päivän työttömänä tai työttömyystöissä (työttömyyskortistoon otettavan alin ikäraja on 17 v.). Pahimmat työttömyysalueet näyttävät olleen Oulun ja Lapin läänit. Täysi-ikäisten miesten luvuissa havaitaan sama suunta.

Merkitsevää eroa nuorukaisten ja täysi-ikäisten miesten työttömyysajan pituudessa ei ole huomattavissa. Varsinaisissa teollisuusmaissa on todettu (JAFFE-STEWART 1951), että nuorukaisten työttömyysluvat ovat korkeammat kuin täysi-ikäisten miesten, koska he työmarkkinoille tultuaan aluksi usein vaihtavat työpaikkaa etsiessään itselleen sopivinta alaa ja työnantajaa. Kun he ovat ne löytäneet, heidän työnsä jatkuu tasaisesti, yleensä vain suhdannevaihtelut aiheuttavat työttömyyttä.

Taloudellisesti ja teollisesti kehittymättömillä alueilla, jollaisia Suomen maalaiskunnat enimmäkseen ovat, vakinaisia työsuhteita ei juuri pääse syntymään. Sekä täysi-ikäiset miehet että nuorukaiset joutuvat samalla tavalla siirtymään omista töistä ansiotöihin ja taas takaisin omiin töihin sekä vaihtamaan työpaikkaa. Yhden työsuhteen loppuessa saattaa uuden työpaikan etsimiseen kulua jonkin verran aikaa, samoin ei aina ole tarjolla ansiotöitä silloin kun nuorukaiset ja täysi-ikäiset miehet niihin omilta töiltään voisivat mennä. Vuoden mittaan saattaa tällaisista ehkä lyhyehköistä eristä kertyä melkoinen työttömyysaika silloinkin, kun — kuten vuoden 1950 jälkimmäisellä puoliskolla — virallisten lukujen mukaan työttömyyttä ei ole juuri lainkaan. Myös suhdanteiden huonontuminen, joka meillä ensimmäiseksi aiheuttaa työttömyyttä maaseudun metsätyövoimalle, kohtaa samalla tavalla nuorukaisia kuin täysi-ikäisiä miehiä, koska heidän arkiaikansa käyttö sängen vähän eroaa täysi-ikäisten miesten arkiajan käytöstä.

6. Nuorukaisten opiskelu

Tiedot opiskelusta ovat sängen puutteelliset, mutta seuraava taulukko (10) osoittaa keskimääräisen opiskeluajan pituuden nuorukaisilla ikäluokittain. Opiskeluksi on luettu sekä säännöllinen koulunkäynti kansa-, oppitai ammattikouluissa, että lyhyetkin tilapäisluontoiset kurssit ja myös itseopiskelu.

Kun opiskelleetkin nuorukaiset keskimäärin käyttivät opintoihin vain noin 2 1/2 kk., osoittaa se, että säännöllisesti koulua käyviä nuorukaisia

Taulukko 10. Nuorukaisten opiskeluaika v. 1950, ikäluokittain ja lääneittäin.

Table 10. Number of days devoted to studies in 1950, by age-classes and by counties.

Lääni — County ¹	Kaikki nuorukaiset — All youths					Opiskelleet nuorukaiset Youths studying
	Ikäluokka — Age class					
	15	16	17	18—19	15—19	15—19
Arkipäivää — Week-days						
Uudenmaan	93	33	40	31	43	68
Turun ja Porin ..	76	35	21	22	35	54
Hämeen	101	51	29	27	47	79
Kymen	89	57	36	27	46	74
Mikkelin	73	30	19	17	30	50
Kuopion	87	38	15	17	36	55
Vaasan	71	29	27	18	33	49
Oulun	75	29	19	14	30	45
Lapin	101	38	20	12	38	61
Koko maaseutu — All rural districts ..	82	37	24	20	37	57

¹ See foot-note, Table 1.

ei ollut paljon. Heistä 15-vuotiaat opiskelivat suhteellisesti eniten, kansakoulu kun lienee vielä useilla ollut kesken.

On todennäköistä, että Etelä-Suomen alueilla oli enemmän kuin muualla maassa sellaisia nuorukaisia, jotka kävivät säännöllisesti koulua tai muuten opiskelivat. Oppikoulutilaston mukaan (SVT IX) oli luvuonna 1950–51 Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä enemmän oppilaita 1 000 asukasta kohti kuin keskimäärin koko maassa. Kun varsinkin Oulun ja Lapin lääneissä on suhteellisesti enemmän alle 19-vuotiaita kuin etelämpänä, oli ero Etelä-Suomen eduksi vielä suurempi kuin tilaston luvut osoittivat. Maaseudulla olevien koulujen oppilasmäärä ei myöskään anna oikeata kuvaa maaseudun lasten ja nuorten koulunkäynnistä, koska kaupunkien ja muiden asutuskeskusten kouluissa on oppilaita myös maaseudulta. Juuri Etelä-Suomessa maaseudun nuorukaisilla on paremmat mahdollisuudet kuin Pohjois- ja Itä-Suomessa käydä asutuskeskusten kouluissa, koska matkat kaupunkiin etelässä muodostuvat suhteellisen lyhyiksi ja koska kulkuyhteydet ovat hyvät.

Vaikka varsinainen opiskeluaika keskimäärin olikin varsin lyhyt, ei

se kuitenkin aina merkitse sitä, että ammattiopinnot melkein kokonaan puuttuisivat. Viljelijäperheisiin kuuluvat nuorukaiset oppivat ammatin oman maatilan töihin osallistumalla. Samalla tavoin saattaa nuorukainen hankkia itselleen ammattitaidon oppiin menemällä, käytännöllisessä työssä. Oppisopimuksen perusteella ammattioppilaina olevia lienee kuitenkin lähinnä käsityön ja teollisuuden piirissä. Kuten edellä kävi ilmi, oli noin 10 % nuorukaisista koko maassa teollisuuden työntekijöitä, mutta kuinka moni heistä oli oppilas, siitä ei ole tietoa. Suuri enemmistö maaseudun nuorukaisista joutuu siten oppimaan ammatin, tai useita ammattiteja, omin päin suoraan työssä.

Nuorukaisten vähäinen opiskelu johtuu ainakin osaksi maaseudulla vallitsevasta alhaisesta elintasosta. Nuorukaiset joutuvat monessa tapauksessa menemään ansiotyöhön jo varhaisella iällä. Samaten he joutuvat pienestä pitäen osallistumaan oman tilan töihin. Kun varsinkin ammattikouluja on maaseudulla hyvin vähän, vaatii nuorukaisten lähettäminen opiskelemaan usein pitkien matkojen taakse runsaasti varoja. Ammattikasvatuksen merkitystään ei aina ymmärretä, vaan oman tilan töissä vanhempien johdolla saatua ammattitaitoa pidetään riittävänä.

Toisaalta Suomi ei kuitenkaan opiskelevien nuorukaisten määrän suhteen tunnu suuresti poikkeavan muista pohjoismaista. Niinpä mm. Ruotsissa 80 % nuorukaisista kuului v. 1930 ammatissa toimivaan väestöön, Tanskassa 85 % v. 1940 ja Norjassa 77 % v. 1930 (JAFJE-STEWART 1951). Suomen maalaiskunnissa vastaava luku väestönlaskennalta saatujen ennakkotietojen mukaan oli 79 % v. 1950. Ammatissa toimimattomat nuorukaiset lienevät valtaosaltaan koululaisia ja opiskelijoita. Mainittakoon, että v. 1940 USA:ssa toimi ammatissa vain 37 % 15—19-vuotiaista nuorukaisista.

Kirjallisuusluettelo — References

- ELLILÄ, K. J. 1953. Maataloustekniikan kehitys ja maatalouspolitiikka. Kansallis-Osake-Pankki. Taloudellinen katsaus. Helsinki.
- HEIKINHEIMO, LAURI. 1954. Metsätyövoiman tutkimusmenetelmä. Maaseudun työvoiman tutkimuksia I. Summary: Method of surveying forest labour. Finnish rural labour force studies I. Diss. Acta forestalia fennica 63. Helsinki.
- 1955. Maaseudun miestyövoiman arkiajan käyttö. Maaseudun työvoiman tutkimuksia II. Summary: Use of rural manpower in Finland. Finnish rural labour force studies II. Acta forestalia fennica 63. Helsinki.
- JAFJE, A. J. — STEWART, CHARLES. 1951. Manpower Resources and Utilization. New York—London.
- Oppikoulut 1950—1951. Suomen virallinen tilasto IX. Helsinki.
- Tilastokatsauksia. 1953. N:o 7. Helsinki.

Summary:

Annual round of activity of youths and adult men in Finland

Finnish rural labour force studies III

This study is a part of the investigation of the rural labour force in Finland conducted by the Institute of Forest Economics, Helsinki University. It is concerned with the year 1950. Its material was collected in the form of a sample in connection with the census. It covers the able-bodied male population in rural districts in the age classes 15—64. In the study under review males of 15—19 are classified as youths and males of 20—64 as adult men. The principal results of the study are as follows:

Youths in rural districts participated in production, calculated in man-days, to almost the same extent as adult men (the total labour input of youths was 78 % of the total activity, that of adult men 85 %).

Youths and adult men belonging to the owner family of a farm, totalling about 75 % of all 15—64 year old males, the ratio being still greater in Northern Finland (Table 1), showed in the country as a whole an almost identical input of unpaid labour to farming. The main activity, i.e. not less than 151 days a year, of 47 % of the youths and 51 % of the adult men was in work on their own family farm. Some territorial differences were observed: in Lapland County a relatively greater number of youths than adult men worked on the family farm; the reverse was true elsewhere in the country (Table 2).

The input of paid labour of youths was smaller, though still considerable, than that of adult men. In all rural districts 37 % of the youths and 47 % of the adult men spent the main part of the annual round of activity in paid work. The greatest difference between youths and adult men in this respect occurs in Lapland County where the principal activity of only a quarter of the youths but a half of the adult men was in paid work (Table 3).

A certain, although fairly slight, difference is observable also in the type of paid work done by youths and adult men. Forest and agricultural work seems to have a greater significance for youths and house-construction and industrial work for adult men (Tables 4—8).

The number of youths and men whose principal activity was in one field, as professional workers (yet seldom permanently employed) in forest, agricultural and house-construction work was fairly low (in all these fields together about 12 % of the youths and 13 % of the adult men in the country as a whole). Jobs in industry, commerce, transport and communications together had a somewhat greater significance than the above occupations for youths — about 15 % gave work in one of these fields as their principal occupation in the census. Of predominating importance to both youths and adult men, however, was work on their own farms (Table 8).

Quite a considerable number of youths had no permanent occupation. In the country as a whole this group accounted for about 36 % of the total. This figure, however, includes the youths whose main activity was studying or who were at home idle at least for the greater part of the year. However, the majority of these youths without an occupation worked in the course of the year in many different fields.

As the annual round of activity of youths and adult men was uniform to such an extent, unemployed days also were of approximately the same order for both groups (Table 9).

Only about 12 % of the total activity of youths was studying. The number of youths regularly attending an educational institution was thus not very high. The majority of youths attending school were probably those who were 15 years of age and had perhaps not yet finished their primary schooling (Table 10). The number of other school children and students seemed to be relatively greatest in the fairly prosperous districts of South Finland and in the coastal area of Vaasa County. However, the youths of the Finnish rural districts did not seem to be any worse off in this respect than those of the other Northern Countries.